

Nahavähk ründab mehi ... seljast

Kuigi meestel esineb nahavähki poole vähem kui naistel, sureb neid sellesse haigusse poole rohkem. Sest nad avastavad haiguse liiga hilja!

Ei ole suur liialdus öelda, et maailma arstid on viimasel ajal vägagi mures meeste tervise pärast. Sedakorda on probleemiks tõusnud nahavähk. Nahavähi levimus on terves maailmas suurenenud, Eestis on viimase 20 aasta jooksul nahavähki haigestumine kasvanud naiste hulgas kaks korda ja meeste hulgas kolm korda. Seejuures oli 2007. aastal, mille kohta on Eesti Vähiregister andnud viimased andmed, naiste haigestumus meeste omast kaks korda kõrgem.

Elanikkonna levimusuring Saksamaal

“Aastatel 2003–2007 viidi Saksamaal Schleswig-Holsteini liidumaal nahavähi avastamiseks läbi sõeluuring ehk skriining, mis hõlmas 1,6 miljonit inimest vanuses 50 pluss,” räägib Ida-Tallinna Keskhaigla Tõnismäe polikliiniku nahaarst Ave Vahlberg. “Sedavõrd ulatuslikku lausuuringut pole seni tehtud üheski maailma nurgas.”

Doktor klõpsib arvutiekraanile üha ilmekamaid graafikuid. Kui noorte

naiste nahavähki haigestumine terves maailmas näitab nii aastatelt kui ka vanuseliseltselt kasvutendentsi, siis midagi kummalist juhtub meestega vanuses 50. Naiste nahavähki haigestumine jätkab rahulikku kasvutendentsi, aga meeste haigestumus teeb järsu hüppe üles.

“Just seepärast võeti Saksamaal vaatluse alla üle 50aastased. Sõeluuringu tulemus oli see, et melanoomi ehk pigmentkasvaja varajase staadiumi diagnoosimine paranes 26 protsendilt 43-le. See on varane mitteinvasiivne vähk, mis paikneb naha esimeses kihis, mis ei anna siirdeid ja millest inimene paraneb. Varajase invasiivse melanoomi avastamine paranes 29 protsendilt 83 protsendile.”

Põhjust, miks selliseid lausuuringuid rohkem ei tehta, pole Ave Vahlbergi sõnul raske arvata. Mõõdame ju kõiki asju rahas – paraku raha väljakäimise hetkel. Arvestamata, et vähi varajane avastamine hoiab tegelikult riigi meditsiinile kuluvat raha tohutult kokku. “Loomulikult on iga võidetud elu hindamatu, aga ka kaugelearenenud vähi ravi on riigile väga kallis. Ma arvan, et inimelu ei saa rahas üldse mõõta,” räägib Ave Vahlberg.

Mehed arsti juurde ei lähe

Üldine tendents kogu maailmas ja Eestis on dr Vahlbergi sõnul selline, et noored naised haigestuvad naha-

vähki rohkem, aga nad käivad ka var-
malt arsti juures kontrollis. Vähk avas-
tatakse varases staadiumis ja nad saa-
vad terveks.

Mehed seevastu arsti juurde ei lähe. Eelkõige on neil nahavähki ras-
kem avastada, sest see algab meestel
tavaliselt kas seljast või peast. Aga kui
paljud mehed uurivad kahe peegli-
ga oma selga?

Ave Vahlberg usub, et arvestades
meeste peaaegu olematu enesevaat-
luse oskust ja tahet, oleks abi perears-
ti n-ö juhuslikust avastusest.

Kuid kui inimene märkab, et tema
kehale tekib midagi uut, mis kasvab
kiiresti, tuleb kohe pöörduda arsti
poole. Uusmoodustis kehal ei tähenda
ilmtingimata vähikollet, aga sel-
le diagnoosimine võib päästa elu. Kui
ootate klassikalise nahavähi kõigi tun-
nuste ilmumist, võib olla juba hilja.

Samuti tuleks jälgida muutusi nee-
vuste (sünnimärkide) suuruses, vär-
vuses ja pinnas. Kui neevuse mõõtmed
suurenevad kiiresti, see kaob või ilmu-
vad uued värvivarjundid, kui toimub
kasv tasapinnas, moodustub sõlm –
ka neil juhtudel peaks pöörduma ar-
sti poole.

Mida nahaarstid nahalt otsivad?
Melanoomi ja teisi nahakasvajaid: ba-
saalrakk-kartsinoomi või lamerakk-
kartsinoomi, mis võivad olla pigmen-
teerunud või mitte.

“Lamerakulisel vähil on absoluut-
ne seos kumulatiivse päikeseener-

Nodulaarne basaalarakk-kartsinoom.

Sõlmeline melanoom.

Superfitsiaalne melanoom.